

ВПЛИВ ТИПОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СТУДЕНТІВ НА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Сучасні інноваційні процеси у вищій освіті надають пріоритет самостійній роботі студентів (СРС) як вищому виду навчальної діяльності, отже самостійна робота дає великий потенціал для розвитку майбутніх фахівців. Але інтенсивне впровадження різноманітних форм СРС, як свідчить досвід викладання предметів психолого-педагогічного циклу в КНЕУ, супроводжується значними психологічними труднощами студентів. У зв'язку з цим особливого значення набуває дослідження внутрішніх умов самостійної навчальної діяльності, до яких належать й індивідуально-типологічні особливості (ІТО) студентів. За типологією, що походить від К.Г. Юнга та розробляється і застосовується у багатьох країнах світу, визначаються чотири пари типологічних переваг (екстравертний — інтровертний, сенсорний — інтуїтивний, розумовий — чуттєвий, раціональний — ірраціональний), в кожній з яких людина має одну з протилежних особливостей. У ході дослідження впливу типологічних особливостей студентів на результативність самостійної навчальної діяльності був встановлений зв'язок ІТО з успішністю виконання письмових самостійних робіт. Ми порівняли прояв ІТО студентів зі середніми позитивними оцінками самостійних робіт викладачами. Максимальна оцінка за самостійну роботу складала 20 балів. Оцінки були розподілені на дві групи: абсолютна успішність (бали, що відповідають оцінці «5») та відносна (бали, що відповідають оцінкам «3—4»). Було виявлено, що абсолютна успішність найбільш за все пов'язана з раціональним типом, а відносна — з ірраціональним. Аналізуючи за методичними вказівками загальні вимоги до даної самостійної роботи та критерії її оцінювання, можна побачити, що великий акцент робиться на дисциплінованості, яка розглядається як відповідність терміну виконання (8 балів за повну відповідність терміну виконання з 20 максимально можливих) та на чіткості дотримання вимог. Такі критерії є більш сприятливими для студентів раціонального типу. Креггер та Т'юсон пишуть з цього приводу: «Починаючи з перших класів школи заохочуються ті, хто вчасно, «по годинах» виконують домашні завдання, пишуть контрольні, і завжди караються ті, хто не встигає у ви-

значений для тієї чи іншої справи строк. Нагорода отримується не за те, що щось робиться правильно, а за те, що робиться вчасно. У вищій школі і професійній сфері заохочення побудоване на тому ж принципі. У вищій школі найкращими за успішністю обов'язково є раціональні студенти на протилежність вічно невстигаючим студентам з вразливою натурою. Про останніх часто говорять: «Яскравий студент, але з нерозкритим потенціалом». Курси з жорстким навчальним розкладом та регулярними домашніми завданнями краще засвоюються студентами раціонального типу, тоді як їх антиподи чудово встигають у не так жорстко структурованих дисциплінах. Блакитна мрія студентів ірраціонального типу — вільне відвідування занять». Отже, критерії оцінювання даної самостійної роботи надають певний пріоритет студентам раціонального типу, що пояснює зв'язок раціонального типу з абсолютною успішністю, а ірраціонального — з відотною. Існуючу також тенденцію до кореляції між екстраверсією та абсолютною успішністю, а між інтроверсією та відотною успішністю теж можна пояснити дидактичними умовами самостійної роботи, бо з точки зору змісту пріоритет міг би бути у інтровертів: завдання самостійної роботи спрямовані на самопізнання та передбачають рефлексію, до якої більш схильні інтроверти.

Наявність зв'язків ІТО студентів з успішністю виконання ними самостійних робіт дозволила зробити висновок про вплив ІТО студентів на результативність їх самостійної навчальної діяльності. Результативність була вищою, якщо окремі вимоги та критерії оцінювання відповідали ІТО студентів. Отримані дані підтвердили доцільність використання обраної типології, показали перспективність вивчення впливу ІТО студентів на самостійну навчальну діяльність та необхідність створення таких дидактичних умов самостійної роботи, які урахували б усі індивідуально-типологічні особливості студентів.